

Din fericire, Maria Thins prevăzuse totul. Lăsase în camera Răstignirii o cană din cositor albă plină cu vin. Am pus-o pe tavă și am dus-o sus în atelier, după ce mai întâi mi-am aranjat boneta, gulerul și șorțul așa cum făcuseră și celelalte.

Când am intrat, ei stăteau lângă pictură.

— Încă o bijuterie, spunea van Ruijven. Ești mulțumită de ea, draga mea? se adresă el soției lui.

— Sigur că da, a răspuns ea. Lumina puternică pătrundea prin ferestre și îi strălucea pe față încât ea părea aproape frumoasă.

În timp ce puneam tava pe masa pe care stăpânul meu și eu o mutasem în dimineața aceea, Maria Thins a venit la mine.

— Le iau eu, șopti ea. Acu' șterge-o. Iute!

Eram pe scări când l-am auzit pe van Ruijven spunând:

— Unde-i fata cu ochii mari? Unde-i ochioasa? A și plecat? Voiam să mă uit mai bine la ea.

— Haide, haide, ea nu înseamnă nimic! a strigat Catharina voioasă. Tu la pictură vrei să te uiți.

M-am întors la banca din fața casei și m-am așezat lângă Tanneke, care nu mi-a adresat nici un cuvânt. Am stat tăcute, lucrând la manșete, ascultând vocile care ieșeau plutind pe fereastra de deasupra noastră.

Când cei doi au coborât m-am furișat pe după colț și am așteptat, rezemându-mă de cărămizile calde ale unui zid de pe Molenpoort, până ce au plecat.

Mai târziu un servitor al casei lor a venit și a dispărut sus în atelier. Nu l-am văzut plecând, întrucât fetele se întorseseră acasă și voiau să aprind focul să pună mere la copt.

Dimineața următoare pictura nu mai era. N-am mai apucat să mă uit la ea pentru ultima oară.

În dimineața aceea când am ajuns la Hala de carne am auzit un bărbat care era în fața mea spunând că se ridicase carantina. M-am dus în grabă la prăvălia lui Pieter. Erau acolo și tatăl, și fiul, și câțiva oameni care așteptau să fie serviți. M-am făcut că nu-i observ și m-am dus direct la Pieter fiul.

— Poți să mă servești repede? i-am spus. Trebuie să dau o fugă până la casa familiei mele. Doar un kil jumate de limbă și un kil jumate de cârnați.

Pieter servea o bătrână, dar s-a întrerupt imediat și s-a făcut că nu aude sunetele de indignare scoase de femeie.

— Ei, dacă aș fi tânără și ți-aș zâmbi ai face și pentru mine ceva, l-a bombănit ea în timp ce el îmi dădea pachetele.

— După cum vezi, fata nu zâmbește, i-a replicat Pieter. S-a uitat la tatăl lui, apoi mi-a dat un pachet mai mic. Pentru familia ta, spuse el în șoaptă.

Nici măcar nu i-am mulțumit. Am înșfăcat pachetul și am fugit.

Numai hoții și copiii fug.

Am ținut-o într-o fugă până acasă.

Părinții mei stăteau unul lângă altul, cu capetele plecate. Când am ajuns la ei am luat mâna tatei și am dus-o la obrazul meu ud. Am stat lângă ei și n-am spus nimic.

Nu mai era nimic de spus.

A urmat un timp când totul se mohorâse. Lucruri care însemnaseră ceva – albul fără cusur al rufelor spălate,

drumul zilnic cu diferite treburi, atelierul liniștit – își pierduseră importanța, deși ele erau încă acolo, ca vânătaiele de pe corp care pălesc transformându-se în umflături dure sub piele.

Sora mea murise la sfârșitul verii. Toamna a fost ploioasă. Mi-am petrecut o bună parte din timp atârând rufele pe suporturi în casă, împingându-le mai aproape de foc, încercând să le usuc înainte să se păteze, dar fără să le părlesc.

Tanneke și Maria Thins m-au tratat destul de bine când au aflat de Agnes. Tanneke a izbutit să-și țină în frâu iritarea câteva zile, dar a început destul de repede să mă certe din nou și să se bosumfle. Și aștepta întotdeauna să vin și să o îmbunez. Maria Thins mi-a spus puține cuvinte, însă a început s-o întrerupă pe Catharina când fiica ei devenea aspră cu mine.

Catharina părea să nu știe nimic despre sora mea sau nu arăta că știe. Se apropia de momentul când trebuia să nască și așa cum prezisese Tanneke își petrecea cea mai mare parte a timpului în pat, lăsându-l pe Johannes în grija lui Maertge. El începea să meargă clătinându-se și le dădea de lucru fetelor.

Fetele nu știau că am avut o soră și astfel nu aveau cum să înțeleagă ce pierdere suferisem. Doar Aleydis părea să simtă că s-a întâmplat ceva rău. Câteodată venea și se așeza lângă mine, lipindu-și trupul de trupul meu ca un cățeluș care se îndeasă la căldură în blana mamei lui. Ea m-a alinat într-un mod simplu, cum n-a mai făcut-o nici unul din casă.

Într-o zi Cornelia a venit afară în curte unde întindeam rufele. Mi-a întins o păpușă veche:

— Noi nu ne mai jucăm cu asta, m-a anunțat ea. Nici chiar Aleydis. Nu vrei să i-o dai surorii tale? A făcut niște ochii mari și nevinovați și am știut că probabil auzise pe cineva pomenind de moartea lui Agnes.

— Nu, mulțumesc, atât am putut să-i spun fiindcă am simțit cum mă sufoc când am rostit cuvintele.

A zâmbit și a plecat țopăind.

Atelierul a rămas gol. El nu a început o altă pictură. Își petrecea o mare parte din timp în afara casei, fie la Ghildă, fie la Mechelen, la hanul mamei lui de dincolo de Piață. Eu continuam să fac curat în atelier, dar curățenia aici devenise ca oricare îndatorire – era doar o altă încăpere în care ștergeam praful și spălam pe jos cu teul.

Când mergeam la Hala de carne îmi venea greu să dau ochi cu Pieter fiul. Bunăvoința lui mă făcea să sufăr. Ar fi trebuit să mă port și eu la fel, dar n-o făceam. Ar fi trebuit să fiu încântată, dar nu eram. Nu doream să fie atât de atent cu mine. Preferam să mă servească tatăl lui, care mă tachina, dar nu-mi cerea decât să-i apreciez marfa. În toamna aceea am mâncat o carne excelentă.

Câteodată duminica mă duceam la fabrica lui Frans și-l îndemnam să vină acasă cu mine. A făcut-o de două ori și i-a mai înveselit puțin pe părinții mei. Până mai an avuseseră trei copii acasă. Acum nu mai aveau nici unul. Când Frans și eu eram acolo le aminteam de timpuri mai bune. Odată mama a râs, dar s-a oprit repede scuturând din cap.

— Dumnezeu ne-a pedepsit fiindcă n-am prețuit cum se cuvenea bunăstarea noastră, a spus ea. Să nu uităm asta.

Nu-mi venea ușor să-i vizitez pe ai mei. Am observat că după ce am stat departe câteva duminici în timpul

carantinei, casa începuse să-mi pară un loc străin. Începeam să uit unde ținea mama lucrurile, ce fel de plăci de faianță se înșirau pe șemineu, cum strălucea soarele în încăperi în diferite momente ale zilei. După câteva luni puteam să descriu casa din Colțul Papistașilor mai bine decât casa familiei mele.

Lui Frans, în special, îi venea greu să-i viziteze. După zile lungi și nopți lungi petrecute în fabrică Frans voia să zâmbească, să râdă și să glumească sau cel puțin să doarmă. Cred că l-am înduplecat să vină acolo cu speranța că va uni din nou familia. Din păcate, se dovedea imposibil. După accidentul tatei nu mai eram aceeași familie.

*
*   *

Într-o duminică, mă întorceam de la casa părinților mei și când am intrat pe ușa din față, am auzit vaiete – pe Catharina o apucaseră durerile facerii. Am deschis puțin ușa de la camera mare – încăperea era mai întunecoasă decât de obicei –, ferestrele de jos fuseseră oblonite pentru a-i da intimitate. Se aflau acolo Maria Thins cu Tanneke și moașa. Când m-a văzut, Maria Thins mi-a spus:

— Du-te și caută fetele – le-am trimis afară să se joace. Acum nu mai e mult. Să te întorci cam peste o oră.

Am fost bucuroasă să plec. Catharina făcea larmă mare în starea în care era, și nu mi se părea corect să ascult ce spune. De altfel, nici ea nu ar fi vrut să stau acolo.

Le-am căutat pe fete la locul lor preferat, Târgul de vite, locul unde se vindeau vitele, care se află imediat după colțul străzii noastre. Când le-am găsit, fetele se jucau cu

bile și se fugăreau. Micul Johannes se ținea clătănându-se după ele – nesigur pe picioarele lui când mergea, când se târa de-a bușilea. Nouă nu ni s-ar fi permis să ne jucăm în felul ăsta duminica, dar catolicii aveau păreri diferite.

Când a obosit, Aleydis a venit lângă mine:

— Mama o să aibă bebelușul curând? m-a întrebat ea.

— Bunica ta spune că da. Nu mai stăm mult și când ne întoarcem o să le vedem.

— Și tata o să se bucure?

— Cred că da.

— O să picteze mai repede acum, când mai e încă un copil?

Nu i-am răspuns. Cuvintele Catharinei ieșeau din gura unei fete. N-am vrut să mai aud și altele.

Când ne-am întors el stătea în ușă.

— Tăticule, boneta ta!

Fetele s-au năpustit asupra lui și au încercat să-i smulgă boneta de satin a paternității pe care o purta, cu panglicile atârând și legându-se până sub urechi. El părea mândru și totodată emoționat – devenise tată de cinci ori până atunci și credeam că se obișnuise. N-avea nici un motiv să fie emoționat.

Catharina e cea care vrea mulți copii, m-am gândit atunci. El prefera să stea în atelier singur.

Dar judecata mea nu putea fi foarte dreaptă. Știam cum se fac copiii. El avea rolul lui pe care și-l juca probabil cu plăcere. Și oricât de năzuroasă era Catharina, l-am văzut deseori cum o privea, îi atinge umărul, îi vorbea cu voce scăzută și împletită cu drăgălășenie.

Nu-mi plăcea să mă gândesc la el în acest fel, cu nevasta și copiii lui. Când mă gândeam la el, preferam să mi-l